

Egy holland kakaópor csomagolásfejlesztése

Berta Brigitta¹

¹Óbudai Egyetem, RKK, ipari termék- és formatervező

A jelenleg piacon lévő holland kakaópor csomagolások kezelésénél több probléma is felmerül a visszazárhatóságot, valamint az adagolást illetően. Ezért piackutatást végeztem, melynek eredményei visszaigazolták feltevésemet, mely szerint a magyar fogyasztók egyáltalán nem, vagy csak részben elégedettek a ma piacon lévő kakaópor csomagolásokkal. Egyértelműen kiderült számomra, hogy ez egy olyan terület, amelyet megéri fejleszteni. A tervezés során új funkciókat építettem be, amelyek lehetővé teszik az adagolónyíláson keresztül a pontosabb adagolást, a szóró részen keresztül a dekorációkészítést, a kupak segítségével pedig a visszazárhatóságot.

Inspirációs forrásként az azték kultúrát választottam, melyben isteni ajándékként tartják számon a kakaót. Az azték civilizáció arany városaival, piramisaival, valamint egyedi motívumaival tűnik ki a többi nép közül. A grafika tervezésénél az aztékok által kedvelt háromszögeket vettem alapul. Ezekből oly módon készítettem mintázatot, hogy a csomagolás megőrizze hagyományörző, elegáns mivoltát. A háttér kakaóbarna színű, mivel ilyen a kakaó eredeti színe, ezen kívül ez az egyik legtermészetesebb, legősibb szín. Az arany szín pedig többféle jelentéssel is köthető az aztékokhoz. Egyrészt az aztékoknál találtak aranyból épült városokat, tehát kedvelték ezt a fajta pompát. Elegáns, letisztult, hagyománytisztelő grafika kialakítása volt a célom, a mai kornak megfelelően.

1. ábra Azték motívum a grafikán

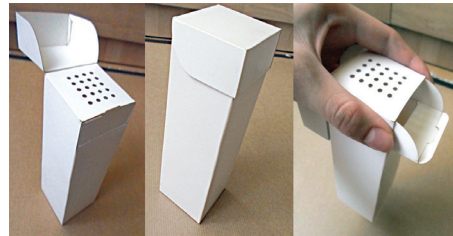
Az első mintázat (1. ábra) egyszerű, letisztult. Azért vettem el és haladtam tovább, mert ennél kidolgozottabb grafika elkészítése volt a célom.

2. ábra A továbbgondolt grafika

A motívumoknál a telített sötétbarna síkidomok mellett megtalálhatók a vonalas sötétbarna és arany színű elemek is (2. ábra). A vonalak iránya és színe sok helyen ellentétes, amely még jobban kiadja az alakzatok formáját.

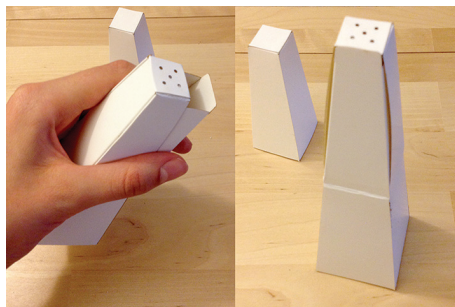
A formai változatoknál nagy szerepet játszott a funkciók biztos kezelhetősége, ezek véglegesítését több konstrukció tesztelése előzte meg. Az adagolónyílás elhelyezése és kivitelezése vetette fel a legtöbb kérdést, problémát.

3. ábra Az első makett

Kezdetben a szögletes, négyzetes formákhoz fordultam. A fenti adagoló kezdetben nem volt elég magas, és túl széles volt ahhoz, hogy nem tele töltött csomagolás esetén is helyt álljon. Továbbá igyekeztem minél kevesebb különálló részből megoldani a szerkezetet, ezért kezdetben akasztott fedéllel terveztem.

Azonban első makettem (3. ábra) elkészítésekor egyértelművé vált, hogy sokkal elegánsabb megoldásnak bizonyul a teljesen levehető kupak, mivel így adagolás közben sem zavaró a kupak jelenléte.

4. ábra A csomagúla alapforma

Felmerült az alul és a csőrös adagolhatóság is. E mellett szóba jött a hengeres, sokszögletű, valamint az aszimmetrikus kialakítás is. Végül az aztékoknál is megjelenő monumentális piramisok hatottak rám ösztönzőleg, így alakult ki a végleges, aszimmetrikus csomagúla forma (4. ábra). A tesztelés során rájöttem, hogy könnyebben kitölthető a termék, hogyha hosszabb utat tesz meg kiáramláskor, ezen kívül a tetején összeszűrülő csomagolás lekorlátozza az egyszerre kitölthető mennyiséget, így megkönnyítve a használatot. E mellett a hosszú kupak eleganciát sugall, kecses, keskeny mivoltával.

5. ábra Piktogramok a dobozon

A következőkben az újdonság és a funkciók jelölésére készítettem piktogramokat (5. ábra). A szóró részhez a nap motívumot választottam, többek között azért, mert az egyik azték piramis ezt a nevet viselte. Az adagoló rész elé az egyik már meglévő grafikai elemet hívtam segítségül, mely a háromszöggel mutatja a nyílás irányát. Az előző két grafika a használat során funkcionális szereppel bír, míg a középső a vásárlótérben hat. Ez mutatja a vásárlók felé, hogy a csomagolás megújult. A grafikán egy csésze cappuccino látható, melyen a csomagolás is megjelenik díszítés közben.

A csomagolás originalitását az első felbontásig két matrica biztosítja ellentétes oldalakon, ez az 5. ábra utolsó ábráján látható.

6. ábra A közepméretű csomagolás szabata

Mivel az adagolás mennyisége felhasználástól függően változhat, három különböző méretű csomagolást készítettem. A legkisebb 50 g, a közepméretű 100 g (6. ábra) a legnagyobb pedig 200 g termék betöltésére alkalmas.

A grafikát és a szerkezetet a csomagolások méreteihez igazítottam, azonban a főbb paraméterek megegyeznek.

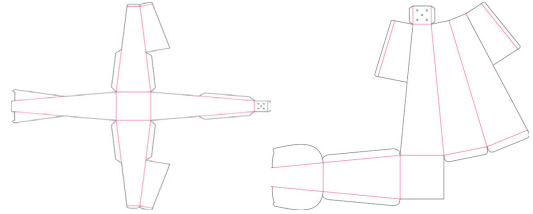
7. ábra Látványtervek

A 7. ábrán láthatók a látványtervek, a 8. ábrán pedig az elkészült csomagolások.

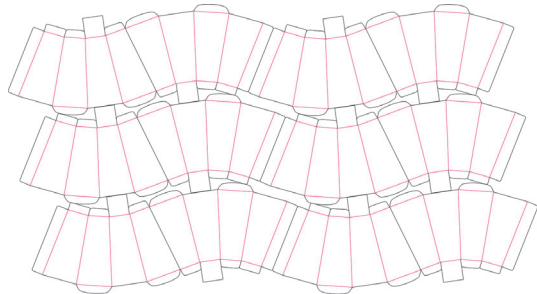
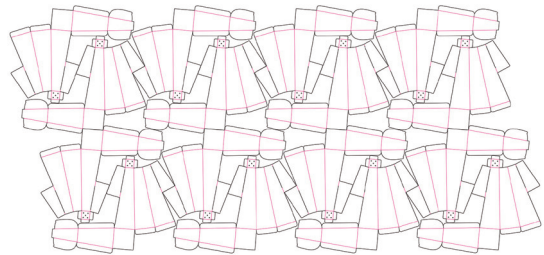

8. ábra Az elkészült csomagolások

A kakaópor rendkívül kényes termék, könnyen porzik és tömörül. E mellett fényre érzékeny, és a csomagolás kialakításánál oda kell figyelni az aromazárásra is. A kívánt tulajdonságok a karton polietilén- és alumíniummal való társításával érhetők el. Az élelmiszerrel közvetlenül érintkező csomagolásokra egyre szigorúbb követelmények vonatkoznak, ezért egyre szélesebb körben kezdenek elterjedni a természetes alapú LMQ technológiával előállított nyomdafestékek és lakkok, melyek nem tartalmaznak egészségre ártalmas összetevőket. Annak érdekében, hogy a funkciók hosszú életűek lehessenek, a csomagolásnak jó szilárdsági tulajdonságokkal kell rendelkeznie. Mivel a csomagolás sok hajtást tartalmaz, az sem jó, hogyha az alapanyag túl nagy merevségű, ugyanis könnyen hajtogathatónak is kell lennie. A választásom így az Ensocoat 300 g/ m² tömegű kartonra esett. A szablat kialakításánál figyelembe kellett venni, hogy nagyobb mennyiségű csomagolás kivágásakor is a lehető legkevesebb anyagfelesleg maradjon. A 9. ábra baloldalon látható a kezdeti stanc, jobb oldalon pedig a továbbfejlesztett, gazdaságosabb megoldás. A 10. ábrán látható, hogy kivágásnál hogyan helyezkednek el a csomagolások egymáshoz viszonyítva. A konstrukció által megvalósítható leg gazdaságosabb stanc és szerszám kiosztás volt a célom, és úgy gondolom a teszteleseknek köszönhetően sikerült megvalósítanom.

9. ábra A kétféle dobozszablat

10. ábra A gazdaságos szerszám kiosztás

Célom volt továbbá, hogy a tervezést a lehető legtöbb terület szempontjából járjam körül. A műszaki terület volt számomra a legfontosabb, ezen belül legfőképp a funkciók működése, megvalósíthatósága, valamint a gyárthatóság megoldása. A termék és csomagolás eladhatóságát a marketing és a gazdasági területek szolgálják. A marketingen belül formatervezőként elsődlegesnek tartottam a figyelemfelkeltő, a hagyományostól eltérő formát. Fontos szerepe van a grafikának is, amely segít kiemelni a csomagolás által nyújtott új funkciókat. A gazdaságosság azért fontos terület, mert ennek függvényében változhat a termék ára, ami nagyban befolyásolja a fogyasztók vásárlási szándékát. A végleges csomagolást az elvárások, a fejlesztési lehetőségek, és a tervezési folyamat közben felmerülő igények figyelembevételével alakítottam ki.